



Tidsskrift for DANSK-ESTISK SELSKAB

Nummer 46 - Oktober - 2006

ISSN 1600-826X

Løssalgspris kr. 36

Indhold:

Arrangementer	side 3
En stor frihedshelt	side 3
Erhverv	side 6

Succesfuldt DES-møde: Investeringer i Estland – et mini-klondike for både professionelle og private investorer?



Udsnit af tilhørerskaren i "Komite-salen" på Børsen til DES's møde om investeringer i Estland.

Der var omkring 50 tilhørere til DES's og HTSI's gå-hjem-møde om investeringer i Estland på Børsen, onsdag den 26. april.

Se de seks præsentationer på video på Dansk-Estisk Selskabs hjemmeside:
www.danskestiskselskab.org

-  **Investeringer i Estland - hvilke og hvor attraktive?**
v/ adm. direktør Erik Fogh Jensen, Cleanfield, Tallinn
-  **Attraktive finansieringsmuligheder i Estland - både for professionelle og private**
v/ Eric Seem, HSH Nordbank
-  **Attraktive finansieringsmuligheder i Estland - både for medium og mindre investeringer**
v/ salgsdirektør Eriks Plato, Nordea
-  **Nogle konkrete eksempler på investeringsmuligheder, sommerhuse, skove, industribygninger m.m.**
v/ redaktør Peter Kyhn
-  **Investering i fast ejendom - hvordan fungerer det for en dansker?**
v/ advokat Peter Tærø Nielsen, Tærø Nielsen & Hulgaard Advokater
-  **Den politiske stabilitet og økonomiske udvikling i Estland**
v/ Estlands ambassadør i Danmark, Taavi Toom

www.danskestiskselskab.org

DES-Nyt, Dansk-Estisk Selskabs tidsskrift

Udgives af

Dansk-Estisk Selskab,

Holsteinborg,

DK-4243 Rude.

Tlf. 55 45 90 05. Fax 55 45 93 21.

Giro 541-5896. ISSN 1600-826X.

www.danskestiskselskab.org

Dansk-Estisk Selskab er en upolitisk, almennyttig forening, som har til formål at fremme forbindelserne på alle niveauer mellem Danmark og Estland. Artikler i DES-Nyt udtrykker ikke nødvendigvis DES's holdning, men er et forsøg på at beskrive de mangeartede forbindelser mellem Danmark og Estland.

Udsendes til alle medlemmer af Dansk-Estisk Selskab.
Løssalgspris kr. 36.

Medlemskab tegnes ved skriftlig henvendelse til
Dansk-Estisk Selskab, Holsteinborg Godskontor, 4243 Rude
eller e-mail: holstein@holsteinborg.dk

Kontingent er kr. 175,- (for private) eller kr. 700,- (for firmaer).
Husk at mærke girokortet "Kontingent"
og påføre tydeligt navn, adresse og medlemsnummer.

Redaktion: Peter Kyhn (ansv. redaktør).

Indlæg fra læserne er meget velkomne og kan sendes til:

Peter Kyhn, Mannarp 4533, S-242 94 Hörby
tlf. +46 415 50066, dansk mobil 40 58 07 64
E-mail: peter@horby.nu

Oplag 150 eks. Redaktionen afsluttet den 6. oktober 2006.

Tryk og layout: JPbureau A/S

En stor frihedshelt

Lennart Meri, Estlands præsident 1992-2001, døde den 14. marts 2006 efter nogen tids sygdom, 76 år gammel. Vi bringer her en nekrolog skrevet af fhv. udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen, der udviklede et venskab med Meri, da denne 1990-1992 var Estlands udenrigsminister. Nekrologen har tidligere været bragt i Berlingske Tidende og Postimees i Estland.

Lennart Meri vil blive husket som en af det 20. århundredes store europæiske frihedshelte. Hans indflydelse gik langt ud over hans eget lille lands grænser.

Lennart Meri var ti år gammel, da Sovjetunionen annekterede Estland. Faderen var en fremtrædende diplomat, og familien blev tvangsdeporteret til Sibirien. Lennart Meri blev forfatter og filmmand og studerede ivrigt sit lands kulturelle arv. I slutningen af 80'erne blev han udenrigsminister og rejste verden rundt for at samle støtte til de baltiske landes frihedsønsker.

Han var utrættelig og indtrængende – og hans store personlige charme lukkede mange døre op. Da Estland var blevet frit igen, blev han sit lands præsident.

Han arbejdede energisk for at få Estland med i NATO og EU – og på at overkomme alle de indre og ydre barrierer, som var vokset frem under et halvt århundredes besættelse af en totalitær magt. Han nedsatte en historikerkommission, som udreder de forbrydelser, der blev begået under de tre besættelser af Estland:

Den første sovjetiske, den tyske og den anden sovjetiske besættelse, der varede indtil august 1991.

Jeg lærte Lennart Meri at kende, da han som udenrigsminister kom til Danmark for at bede om støtte. Vi blev venner og har holdt en nær forbindelse lige siden. I hans første år som præsident boede han i nogle beskedne værelser i Kadriorg-paladset, som var hans officielle bolig. Og når han sent om aftenen sad og tumlede med alle problemerne, ringede han rundt til sine venner for at tale og luften sit tungsind. Det skete ofte i de år, at telefonen ringede hjemme hos mig sent om aftenen – og i den anden ende lød der bare et dybt suk. Så vidste jeg, hvem det var. »Hvordan har du det, Lennart?« Et nyt dybt suk – og så »Uffe, I have problems!« Dem talte han så om, men talte altid sig selv ud af tungsindet og ind i den optimisme, som også var en del af hans ukuelighed. Han var ikke i tvivl om, at det ville lykkes at få Estland gjort til et åbent og moderne samfund. »Det er lettere at vende en kajak end at vende en supertanker,« sagde han – med en henvisning til den store nabo mod øst, som han altid håndterede frygtløst, men med fornemmelse for følelserne. Han var meget optaget af at forbedre mulighederne for, at det store russiske mindretal i Estland bliver bedre integreret, for eksempel gennem ordentlig sprogundervisning. Han var dybt forankret i sit lands historie og kultur. En sommer viste han min kone og mig rundt på Saaremaa, hvor så mange historiske minder findes – og hvor han ud-

viklede sine teorier om, hvordan mytologiens Ragnarok var opstået: Der findes det store krater efter et meteornedslag, som fandt sted samtidig med, at de første græske historikere berettede nyt fra det barbariske Norden – historien om, da solen gik ned i øst. Det var eksplosionen ved meteornedslaget, forklarede Meri, og Ragnarok og gudernes undergang sker som bekendt, når solen går ned i øst. Meri havde også sin egen forklaring på, hvordan Dannebrog var faldet

ned: Da den danske konge blev trængt i slaget ved det nuværende Tallinn, kom nogle kristne bønder ned fra det højdedrag, hvor de havde bygget et kloster – og de kom under en ridderordens banner, rød dug med hvidt kors, så der fik danskerne deres flag (og Tallinn sit byvåben) forklarede Meri.

Meris død blev mindet ved en dags landesorg den 15. marts. Begravelsen foregik fra Kaarli kirke i Tallinn den 26. marts.



Fra venstre Uffe Ellemann-Jensen, Lennart Meri, Helle Meri og Jón Baldvin Hannibalsson, Islands udenrigsminister 1988-1995.

Ole Christoffersen hædret af Estlands præsident

Chefkonsulent Ole Christoffersen, Erhvervsorganisationen HTSI, har modtaget Estlands ridderkors af landets præsident, Arnold Rüütel. Begivenheden fandt sted i præsidentpaladset i Estlands hovedstad Tallinn.

I begyndelsen af 1990'erne, da forløberen for HTSI hed Det Danske Handelskammer, var Ole Christoffersen involveret i at realisere Estlands uafhængighedskamp gennem uddannelsesprogrammer i Danmark i samarbejde med Niels Brock - Copenhagen Business School for omkring 300 unge erhvervsfolk fra Estland. Desuden var han med til at

arrangere delegationsrejser til de baltiske lande, heraf en stor del til Estland for omkring i alt 350 danske virksomheder.

Ole Christoffersen er medstifter af Dansk-Estisk Selskab.



Chefkonsulent Ole Christoffersen, Erhvervsorganisationen HTSI, til højre, fik overrakt Estlands ridderkors af landets præsident, Arnold Rüütel. (Foto: Erik Peinar).

Nyttigt

Honorære konsuler i Danmark er i øvrigt:

Søren Claus Kjær
Kystvejen 7, 8000 Aarhus C.
E-mail: sk@f-t.dk

Jørgen Bast
Industri- og handelskammeret
Odense-Fyn
Albani Torv 4, 5000 Odense C.
E-mail: ihk-odense-fyn@mail.dk

Ulrich Holstein-Holsteinborg
Holsteinborg, 4243 Rude
E-mail: holstein@holsteinborg.dk

Har du en e-mail? Giv den til DES!

Det vil lette kommunikationen med en hel del medlemmer, om Dansk-Estisk Selskab kunne kommunikere via e-mail. Medlemmer (og det er efterhånden antagelig mange), der har en e-mailadresse, bedes sende den til: holstein@holsteinborg.dk

Erhverv

Rejsebureauet Panbaltica åbner kontor i Letland

Det estiske rejsebureau Panbaltica har etableret en lettisk enhed Panbaltica Latvija, der har base i Sigulda 40 kilometer øst for Riga.

Selskabet er 90% ejet af Panbaltica og 10% af Baltic Hospitality Group, der er ejet af det dansk-lettiske ægtepar Esben og Mairita Kalhøj.

Panbaltica, der fokuserer på den indkommende turisme for alle de tre baltiske lande, er ejet af danskeren Mads Michael Hastrup Nilsson samt det estisk-danske par Ele & Ole Rasmussen.

Selskabet har syv medarbejdere og omsatte for EEK 5 mio i 2005, dets første driftsår. Panbaltica forventer en vækst på 50% i 2006 (news2biz ESTONIA nr. 207).

Strikproducenten Baltic Jersey udvider i Viljandi

Baltic Jersey, der producerer strikstoffer i Sindi nær Pärnu, har udvidet sit produktionsanlæg med ca. 30 strikkemaskiner fra estiske Marat, som dansk-ejede Baltic Jersey nu vil lave strikvarer til som underleverandør.

Baltic Jersey har nu ca. 60 strikke-maskiner, men der vil komme yderligere 10 til fra Danmark, da produktionen bliver skåret ned dér. Fabrikken arbejder i tre hold 24 timer i døgnet alle ugens dage med en årlig undtagelse på et par dage omkring jul, hvor der er lukket.

"Vi regner med at føre yderligere 10 ansatte til i Sindi. Hidtil har vi ikke haft problemer med at skaffe gode medarbejdere – og vi har haft et stabilt hold ansatte i produktionsledelsen, lige siden vi overtog i 2001," siger Jørgen Mørup, adm. dir., ejer og stifter af Baltic Jerseys danske moderselskab J. Mørup Stof.

Den nylige udvidelse betyder også, at selskabet har udvidet størrelsen af sit lejede areal med ca. 50% til 3.000 m².

Baltic Jersey er 100% ejet af J. Mørup Stof. Det estiske selskab omsatte for EEK 25,2 mio i det regnskabsår, der sluttede den 30. juni, hvilket gav et lille overskud på EEK 0,8 mio. I det foregående regnskabsår, 2003-2004, omsatte Baltic Jersey for EEK 32,7 mio og fik et tab på EEK 0,3 mio.

I Danmark beskæftiger J. Mørup Stof 20 ansatte både inden for produktion og administration. Selskabet blev stiftet af Jørgen Mørup i 1969 (news2biz ESTONIA nr. 204).

Danskere overtager stort mejeribrug og udvider straks

En gruppe danske landmænd, der er gået sammen i det danske selskab Dan-Eesti, har indset Estlands potentiale som et mælkeproducerende land og har overtaget det estiske mejeribrug Härjanurme Mõis.

Härjanurme Mõis (Mõis = gods) ligger 40 kilometer nordøst for Tartu. Ud over 1.560 hektar jord omfatter godset 882 stykker kvæg, hvoraf 335

er malkekøer. Planen er at øge antallet af malkekøer til 500 og så yderligere til 1.000.

"Min partner, Flemming Nyborg Jensen, havde en estisk medarbejder – den bedste han nogensinde har haft. Han ville gerne have sin egen gård, og sammen købte vi en stald, der gav os ret til at købe kommunal jord til en nedsat pris. Nu har vi 400 hektar, hvoraf vi ejer 300 ha, og 170 malkekøer," siger Jens Ulrik Tarpgaard, formand for bestyrelsen i Dan-Eesti. Derhjemme har Jens Ulrik Tarpgaard som niende generation på familiegården 250 hektar og 200 malkekøer.

De to danskere hørte om Härjanurme Mõis, et tidligere kollektivbrug med kvæg, der var i fare for at overgå til planteavl alene, hvilket ville have efterladt 43 ansatte uden job.

"Vi præsenterede ideen for en række lokale kolleger i Danmark – og det var som at servere slik for børn! De ville alle sammen være med," siger Jens Ulrik Tarpgaard.

Med ca. DKK 20 mio (minimums-investeringen for de 22 aktionærer i Dan-Eesti blev fastsat til DKK 0,5 mio) blev danskerne i stand til at overtage godset og har endda lidt penge tilovers. Danskerne vil nu investere et lignende beløb, der bliver finansieret af deres danske bank Ringkøbing Landbobank.

"Det vil være nok at lade dyrene gå frit rundt i staldene og give dem bedre foder for at øge afkastet til et acceptabelt niveau. Vi ønsker at forbedre vilkårene både for dyrene og

for de ansatte," siger Jens Ulrik Tarpgaard. Byggeriet af de nye stalde vil gå i gang så snart som muligt, så de vil stå klar til vinteren. Det kan forventes, at der vil blive skåret lidt ned i bemanningen.

"Vi vil forsøge at bruge så mange af de nuværende ansatte som muligt i byggeriet af staldene. 43 ansatte er for mange, men vi vil prøve at begrænse afskedigelser til ansatte, der står over for at gå på pension. Der er dog én ting, der er helt sikker: det vil ikke være tilladt at drikke i arbejdstiden," siger Jens Ulrik Tarpgaard.

Han understreger imidlertid, at der er blevet taget meget godt imod danskerne indtil videre på Härjanurme Mõis (news2biz ESTONIA nr. 204).

FlyNordic dropper Tallinn-København

FlyNordic, Finnairs lavprisflyselskab, vil forlade ruten mellem Tallinn og København, som selskabet har betjent siden slutningen af marts sidste år.

"For det første var der ikke så meget trafik fra punkt til punkt, som vi troede, der ville være. Prisen for transportmængden var for høj, og transitpassagererne var ikke tilbøjelige til at vælge os," siger Maunu von Lüders, FlyNordics adm. dir.

"For det andet har konkurrenten, Estonian Air, sænket sine priser på de flyvninger, der ligger ved siden af vores, hvilket har vist sig at være en vellykket strategi. Så vi kan kun

ønske passagererne tillykke med at stå tilbage med kun én leverandør på ruten mellem København og Tallinn," fortsætter Maunu von Lüders sarkastisk.

Og det er i sandhed sådan, det er: "Ja, vi matchede deres priser på de relevante flyvninger, og nu da de ikke længere er der, vil det ikke være nødvendigt," siger Børge Thornbech, Estonian Air adm. dir., til news2biz ESTONIA.

Det samme gør sig gældende for forbindelsen til Stockholm, som kun vil blive betjent af FlyNordic om fredagen fra januar (ikke som indtil nu tre gange om ugen). Fra april fortsætter FlyNordic med fire flyvninger om ugen der.

Et andet lavprisselskab EasyJet foretog ændringer i sit program mellem Tallinn og Berlin tidligere i år og skar de daglige flyvninger ned til tre gange om ugen på grund af et lavt passagerantal (news2biz ESTONIA nr. 202).

Estland og Danmark er populære ejendomsmarkeder

BOLIGUNDERSØGELSE –

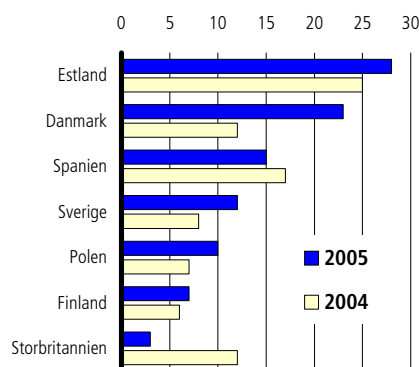
Boligpriserne steg hurtigst i Estland og Danmark sidste år ifølge en undersøgelse foretaget af det førende britiske institut The Royal Institution of Chartered Surveyors, som dækker

28 europæiske lande, men forbigår Letland og Litauen.

Undersøgelsen, der er rettet mod ejendomsfagfolk og investorer, har anbragt Estland som det hurtigst voksende europæiske marked med en inflation i huspriserne på 28% sidste år efterfulgt af Danmarks 22% og Sverige, der med 12% ligger på fjerdepladsen.

Den overvejende konklusion i RICS European Housing Review 2006 er, at de populære europæiske ejendomsmarkeder er ved at flytte sig fra det solbeskinnede Sydeuropa til det vinterlige Nordeuropa.

Væksten i huspriserne i %



Kilde: RICS European Housing Review

Estland har sat sig i førersædet i undersøgelsen de sidste to år, da væksten for 2004 var på 25%. Danmarks vækst er blevet tilskrevet de nye typer af boliglån, der er til rådighed på markedet.